

België werd geteisterd.

En de landbouw lag vergeten,
en de schuur was zonder graan,
en de dieren, zonder eten,
'tal geroofd en weggedaan!

Maar.... „nood leert bidden." En: „In weëen schreeuwt de ziel tot God om hulp."

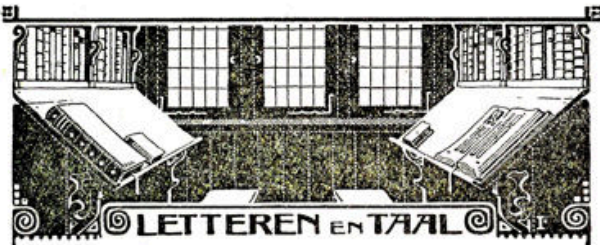
Heere ontferm U, Heere ontferm U,
hert en aanschijn keer mij toe.
Zeg: „Ik wake en Ik bescherm u,"
want des levens worde ik moe.

België werd geteisterd. En God ontfermde Zich. Ontfermde Zich over zoo vele zielen van Belgen, die in de verstrooiing waren, in andere landen, en die vóór hun dood het eeuwige leven ontvingen; of die in leven bleven, maar thans het nieuwe leven er bij ontvingen door genade. Ontfermde Zich over de achtergebleven weduwen en weezen door te voorzien in hun nood, door uitkomst op uitkomst te geven....

Welk een voorrecht was het, vanwege dien God gebruikt te worden, in 1914, in oorlogstijd, „door geteisterd België" heen te gaan! Mij althans is het nog steeds een oorzaak om Gods genade te roemen, dat Hij mij verwaardigen wilde, in die dagen door het verdrukte land te mogen trekken om een woord van bemoediging te spreken, en om geldelijke hulp aan zoo velen te brengen, namens broeders, voornamelijk tot twee kleine volkeren behorende: Zwitserland en Nederland!

Welk een nieuwe genade was het, in 1919 wederom „door geteisterd België" heen te reizen, en thans wel meer en groter ellende te zien, maar ook getuige te zijn van hetgeen God door Zijn Geest tot Zijn verheerlijking in de harten weet te werken; en op te merken, hoe Hij uit het kwade het goede doet te voorschijn komen!

J. N. V.

Nog eens de florijn.

Volgens Prof. I. Vercoullie komt *florijn* uit het Fransche *florin*, van 't Middellatijn *florinum* (-us), afgeleid van den Latijnschen stam *flos* = bloem, omdat er een bloem op afgebeeld was.

Bloem staat weer tot bloeien, als *flos* tot *florere* = bloeien. Elders wordt gegeven:

Florijn, in het Latijn *florinus*, Italiaansch *florino*, Fransch en Engelsch *florin*, een gouden munt, in de elfde eeuw te Florence (Firenze) geslagen, van de grootte van een ducaat. De oude naam is bewaard gebleven in den Toscaanschen *florino*, gestempeld met een lelie.

Oudtijds sprak men in Friesland van den *florin*, een goudgulden van 28 stuivers, tevens belasting, in de 16de eeuw te betalen van elke behuisde boerderij. Vandaar nog de naam *florin*plichtigen, mede-gerechtigden bij het beroepen van predikanten.

Is er dus wel wezenlijk verschil tusschen de afleidingen in de beide vorige nummers?

Wat *soldij* betreft, dit woord staat in verband met Middellatijn *soldare* = betalen. De soldaat is de betaalde, van *soldum* (Fransch *sou*) = harde, dikke munt, stuiver, Latijn *solidum* (-us) = hard.

Ons soldeeren of verbinden, komt ook van dat *solidum* af. Van *solidum* werd gevormd *solidare* = vastmaken. H. J. E.

DE TREKSCHUIT.

Ja, daar heb ik nog heugenis van, van de trekschuit. Tweemaal per week, des Dinsdags en Vrijdags, ging onze „snikke," zoo noemden wij de trekschuit, „naar stad," wat in ons geval beteekende: naar Groningen. Want anders was er bij ons geen stad. En menigeen, die voor zaken of voor zijn plezier naar stad moest, ging met de snikke.

Niet, dat we nog geen spoortrein hadden; de lijn Groningen—Winschoten is, naar ik meen, gelegd in 1867, en daar heb ik ongeveer de grens van mijn herinnering. Maar wanneer we — in Wildervank was dat — het naaste station wilden bereiken, dan moesten we eerst nog een weg van twee uren gaans afleggen in een hossende omnibus; geen wonder, dat menigeen maar liever vlak voor zijn deur of bij de naaste herberg in de trekschuit stapte, vooral wanneer niet de stad, maar een van de naburige dorpen het doel van de reis was.

Mijn tante althans is nooit in den spoortrein geweest. Ze woonde te Hoogezand, en de spoorweg liep vlak achter haar huis voorbij, zoodat ze het ratelende monster dagelijks te zien kreeg. Maar „zie krieg'n mie der nait in," zei ze, en dat heeft ze volgehouden, nog wel twintig jaren lang. Wanneer zij naar haar familie ging, dan ging ze „mit de snikke."

Zelf heb ik nooit met de trekschuit gereisd. Want toen ik voor het eerst „naar stad" ging, was de spoortrein al ingeburgerd, en voor ons, jongens, bestond er een andere manier van reizen, de meest goedkoope, meest gezonde, meest gezellige, meest oorspronkelijke — wij reisden te voet, en we vonden er volstrekt geen bezwaar in, bloedverwanten en vrienden te bezoeken, die op drie uur afstand woonden. 's Morgens weg en 's avonds weer thuis.

Nu was onze trekschuit ook de echte trekschuit niet meer. 't Was geen „personentrein," maar een „gemengde trein." Tegenwoordig zijn er nog wel trekschuiten, maar het zijn „goederentreinen" geworden.

Onze trekschuit had een roeffje voor de passagiers, maar had nog meer ruimte voor goederen. We kenden echter ook nog den sneltrein, de barge, die alleen personen vervoerde.

En meen nu niet, dat het met de trekschuit langzaam ging. Het is maar de vraag, wat men langzaam noemt. Als wij jongens naast de schuit wilden blijven, moesten we hard loopen. Want de jager zat op het paard; hij liep er niet naast, zooals de scheepsjager, die zijn paard de vrachtschuiten langs onze kanalen laat trekken.

Er is inderdaad een tijd geweest, dat de trekschuit het snelle middel van vervoer was, en dat men in onze laaggelegen landen sneller reisde dan in alle andere landen.

Want hoe moest men in de 17e en 18e eeuw anders reizen? Te paard, zeker; een paard kan op alle wegen gaan, ook op modderwegen. Maar niet iedereen is zoo knap ruiter, dat hij uren achtereen in het zadel kan zitten. En per rijtuig? Stel u dan even de wegen van dien tijd voor; ge kunt ze buiten nog wel vinden: eenvoudig een stuk grond met de bestemming voor het verkeer. Geen bestrating, dus klei of zand of veen, naar het viel. Zulk een weg was in droge tijden zóó mul, dat de wielen er moeite en de longen er last mee hadden, en in regentijd was de weg een modderpoel, vooral wanneer hij wat veel door de boerenwagens werd gebruikt. Op zulk een weg kwam een rijtuig niet vooruit; 't was heel mooi, wanneer het stapvoets ging. Er waren wel enkele verharde wegen; ik heb eens ergens gelezen, dat de weg van Utrecht naar De Bilt in het jaar 1433 verhard is. Maar eigenlijk is het pas Napoleon geweest, die straatwegen heeft aangelegd, een van Amsterdam over Parijs naar Rome! En gedurende de regeering van koning Willem I

hebben wij ons land van goede straatwegen voorzien, en toen is de diligence gekomen.

Maar vóór dien tijd? Toen was de trekschuit het snelle middel van verkeer, waar geen rijtuig bij halen kon. Inderdaad, onze voorouders waren te benijden, bij anderen vergeleken, die niet zulk een kanalenet hadden.

En naar onze ideeën ging het niet snel, maar was dat een nadeel? In gemoede: wanneer wij eens zouden vertellen, waarom wij zoo snel begeeren te reizen, we zouden het niet weten te zeggen. We meenen nu eenmaal, dat reizen moet geschieden in den kortst mogelijken tijd. De sneltrein gaat ons niet gauw genoeg; we schaffen een auto aan, die het niet gauwer doet misschien, maar die ons altijd ten dienste staat, zoodat we op geen sneltrein behoeven te wachten.

Maar waarom die snelheid? We beelden ons maar in, dat we zoo'n haast hebben. Wanneer we straks reizen per vliegtuig met een snelheid van honderd uren gaans in 't uur, dan gaat het ons ook nog niet snel genoeg, want dan kunnen we nog niet eens op een langen zomerdag in Indië komen!

En we hebben bij ons snelle reizen de gezelligheid verloren. Wat gezelligs is er nu aan het reizen in een spoor-trein? Je schommelt en je hotst, en je hoort al maar door het stampen en dreunen, zoodat er van een goed gesprek gewoonlijk heel weinig komt. Bovendien, voor je goed zit, stap je al weer uit, en het is de moeite niet waard, kennis te maken met de medereizigers.

Dan de trekschuit. Als je bij ons vandaan naar „de stad” ging, was je ongeveer vier uur onderweg. Maar dat vond je niets erg. Want een deel van de medereizigers, achterin of in het roefje, kende je wel, en met de anderen maakte je kennis. En het gesprek was al gauw aan den gang. Daar is wat gepraat in de trekschuit. Wat je tegenwoordig doet in de kiesvereeniging, deed je toen in de trekschuit, met dit onderscheid, dat je je tegenpartij bij je in 't roefje had, en de zaak van verschillenden kant werd bekeken. Daar is in de dagen van Jan de Witt wat politiek afgehandeld in de trekschuit. Daar is in de dagen van Oldenbarnevelt wat getheologiseerd en wat getwist

over de leer. De Duitschers deden dat aan de biertafel, wij deden dat in de trekschuit. Wel zoo mooi, vooral als je goed weer had, en onze vaders noemden het weer gauw goed. Dan voer je door de dorpen en steden, je zag de huizen van hun mooisten kant, maar vooral, je voer buiten langs de zonnige oevers, je zag het vee in de weide, je zag de boeren aan den arbeid, je keek naar de welvarende boerenhuizen en naar de fraaie buitenplaatsen, die vlak aan den vliet vaak een koepel hadden gebouwd, en ook zonder dat je het wist, kwam je onder den invloed van ons gezellige Hollandsche landschap, en je werd gezellig mee. Dan kwam de tabaksdoos uit den zak, de schipper wist u wel te voorzien van een lange Goudsche pijp — ach, wat weet een sigarettenrooker van de gezelligheid van een Goudsche pijp!

Meen nu echter niet, lezer, dat ik den tijd van de trekschuit terug wensch, evenmin als ik gaarne dien hoogen hoed voor dagelijksch hoofddeksel zou gebruiken. Ik denk, dat het mij ook te langzaam zou gaan. Maar één ding is er, waarin wij van vroeger geslachten wel iets konden overnemen: wij moesten wat kalmer worden. Wij moeten ons niet altijd inbeelden, dat we haast hebben, want heusch, het is niet waar. Met een beetje meer kalmte kunnen we misschien nog meer tot stand brengen, en al is dat zoo niet, wij zullen toch meer zegen brengen in onze omgeving. Onze gehaastheid prikkelt de anderen, en die van de anderen prikkelt ons, zoodat we elkander het leven lastig maken en ons zenuwgestel in de war brengen. Ik heb me al eens voorgenomen, een reis per stoomboot naar Oost-Indië te doen, vijf weken aaneen op het water. Als mijn beurs het lijden kon en mijn arbeid, ik deed het stellig. Ik geloof, dat we van zoo'n tocht betere menschen zouden worden. Ons jachten is uit den booze. In dat opzicht zou ik de trekschuit terugwenschen.

A. L.

